

Arra tehát, hogy nemzetközi színházat segíessünk, semmi szükség nem forog fenn.

Van ugyan szükség egy újabb magyar színházra és a főváros közoktatásügyi bizottmánya egy ilyen negyedik magyar színház céljaira a 20 ezer forint évi szubvenzió megszavazását javasolta is. Ha tehát a részvénytársaság kötelezné magát arra, hogy a létesítendő negyedik színházban csak magyar előadásokat fog tartani, a szubvenciónak megszavazását kérné, ellen esetben javallná, hogy ez a kérés tagadtassék meg.

Rácz Károly dr. elmondja, hogy azelőtt egy egyesület akarta a vigszínházat létesíteni és mint egyesület kérte a főváros szubvenzióját. Akkor érthető volt, hogy a főváros idegenkedéssel viseltetett a szubvenzió megadásairánt, de most a helyzet megváltozott. A részvénytársaság garanciát nyújt arra nézve, hogy a mit ígér, azt meg is tartja és az esetleg megszavazandó szubvenziót olyan célokra fogja fordítani, a melyek a művészet igényeinek megfelelnek. Azt hangoztatják, hogy a főváros pénzügyei ziláltak és azért takarékoskodni kell. Ez igaz és szóló mindig azok között volt, a kik a takarékoskosságot hangoztatták. Csakhogy meg kell fontolni, hogy a takarékoskosság elvét mikor és hol alkalmazzuk. A takarékoskosság most, a mikor a főváros közönségének az érdekében kell valamit tenni, nincsen helyén. Bécsben az udvar áldoz a színházakért, sajnos, hogy mi nem számíthatunk erre a segílyre: azért a fővárosnak kell áldozatkészséget tanusítani. Az pedig ki nem kerülhet, hogy a fővároshoz egy színházat építő társaság segílyért ne forduljon. Mert a színház építésénél főszempont mindig a telek kérdése. A színház céljaira kitűnő fekvésű telek kell és így csak természetes, hogy a telekért a legnagyobb telektulajdonoshoz, a fővárosnak fordulnak.

S a főváros nem zárkozhatik el a támogatás elől. Utóvégre a közönség megkivánhatja, hogy képviselőtestülete ne csak anyagi érdekeivel, de kulturális szükségleteivel is törődjék. A mostani állapot fenn nem tartható. A nemzeti színház sok esetben csak 42 helyet biztosíthat a nagyközönségnek. Ez semmi. A tények mutatják, hogy negyedik színházra szükség van és miután a negyedik színház a főváros szubvenziója nélkül fel nem épülhet, a tanács javaslatának elfogadását ajánlja.

Preyer Hugó dr. kifejti, hogy immár elérkezett az ideje, hogy a főváros leszámoljon azokkal a kísérletekkel, a melyek oda irányozták, hogy színházi szükséglet pótlása címén a fővárostól nagyobb összegű szubvenziót eszközöljenek ki idegen nyelvű színházak a létesítésére. (Élénk helyeslés.) A színházak szaporítására szükség van, de ezt a szükségletet nem magántőkével, nem magánspekuláció javára kell kielégíteni. Ez a részvénytársaság csak magánspekulációból akarja a színházat és a fővárosnak már volt egyszer hozzá szerencséje, akkor, a mikor ez a társaság a nagyon divatos nemzetköziség álcáját öltvén magára, telekadományozásért fordult hozzá.

A főváros akkor igen helyesen, kérésével elutasította és ugyanazt kell cselekednie most is. mert a főváros nem tűrheti, hogy a magyarosodás szép haladása mellett menhely teremjen a magyartalanságnak. (Élénk tetszés.) Más szempont is a mellett szól, hogy a társaság kérésével elutasítsák és ez nem annyira a főváros, mint inkább a társaság pénzügyi helyzete. A társaságnak 50.000 frt az alaptőke. Ez elenyésző csekély összeg egy színház létesítésére és ezért akarja, hogy az ország pénzügyi hiányon a főváros áldozatkészségét sejtse. Ha már ilyen nagy áldozatot követelnek a fővárostól, akkor sokkal okosabb, ha maga a főváros csinálja meg a színházat. Azonban ismétli, hogy a legnagyobb gondok, a melyek miatt a szubvenziót nem szavazták meg, az a körülmény, hogy a főváros nem a nemzetköziség elve segítették diadalra. (Helyeslés.) Ez a közgyűlés mindig magyar volt és most sem lesz nemzetközi. (Zajos helyeslés.)

A pénzügyi bizottság alaposan kifejtette, hogy a negyedik színházat megcsinálhatja a főváros az állam segílyével és ahhoz nem kell magántőkének a segílye. Ha a negyedik szin-

házra égető szükség lesz, meg fogja csinálni a főváros, de most nincsen rá annyira szükség, hogy a nemzetköziség előtérbe tolásával, a magyar nemzeti kultúra rovására, magánspekuláció érdekében járuljon hozzá nagy áldozatokkal a főváros. Megjegyzi, hogy a negyedik színházra a budai résznek van nagy szüksége és oda is kellene azt építeni. (Nagy derűtség.)

Az előterjesztés tehát e tekintetben is el van hibázva. Összegezvén az elmondottakat: a javaslat elvetését ajánlja. (Élénk helyeslés.)

Kenedi Géza dr. nézete szerint színházakat alapítani és azokban előadásokat tartani két szempontból szokás: magas művészeti szempontból és a mulatási hajlam kielégítése szempontjából. Ugy látja, hogy az előterjesztés szerint létesülő negyedik színház csak egyik szempontot: a mulatás vágyát elégítené ki, mert a magasabb művészi szempont ennél a színháznál nem jöhetne tekintetbe. (Helyeslés.) Havass bizottsági tag úr kifejtette, hogy a közönségben nagy a művészeti szükséglet, a melyet a nemzeti színház nem tud kielégíteni.

Nem hiszi, hogy ez az új színház ki fogja tudni elégíteni. Hiszen a művészeti szempontok a nemzeti színháznál és az operánál uralkodnak ugyan, de már a népszínháznál teljes mértékben művészi erőket nem lehet találni. Honnan tehát szerezni ez a negyedik színház megfelelő művészi erőket? S miután ebben a negyedik színházban a művészeti szempontnak érvényre juttatását nem remélheti, a tanács elterjesztését feltétlenül elutasítandónak tartja. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést. A közgyűlés nagy többsége nem fogadja el a tanács előterjesztését.

Rózsavölgyi Gyula tanácsnok elmondja, hogy a közoktatási bizottmány és a tanács előterjesztését Rakodczay Pálnak, az ó-budai szinkör igazgatójának folyó évi segílyezése tárgyában; az iparrajziskola tanári kinyitási és tanszergyűjteményének kiegészítésére szükséges összeg fedezete iránt és a lipótvárosi templom építésének teljes befejezéséhez szükséges s még hátra levő összes munkák ügyében. (Elfogadtatnak.)

Előadja a tanács előterjesztését Rácz Károly dr.-nak Árpád sirja megjelölése és az ott emelendő emlékmű tárgyában tett indítványára. Rácz Károly bizottsági tag úr hivatkozással arra, hogy Árpád sirjának helye tekintetében nézeteltérések vannak, miután szükséges, hogy ezen nézeteltérések tisztáztassanak, hogy azon a helyen a honalapítónak méltó emlék állíttathassék. Az indítványt tette, hogy Árpád sirjának megjelölés céljából határozza el a közgyűlés, hogy a bud. akadémiát a kutatások eszközzésére felkéri, esetleg e célból vegyes bizottságot küld ki. Indítványozta továbbá, hogy kérje a törvényhatóság a kormányt, hogy Árpád sirja helyén a honalapítás ezredéves évépe alkalmából emelendő emlék költségeinek fedezésére országos bizottságot szervezzen. A közgyűlés az indítványt kiadta a tanácsnak, hogy az illetékes szakszabványok által tárgyaltassa a kérdést és azután tegyen előterjesztést. A régészeti bizottság nagy örömmel tette magáévá az indítványt és javasolta, hogy Ráczky Ferencz elnökle mellett kilencztagú vegyes bizottság küldessék ki a sir helyének megállapítására.

A tanács azzal terjeszti elő a kérdést, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a honalapító sirja helyének megállapítását és emlékének méltó megörökítését már a nemzeti érület fejlesztése céljából is rendkívül fontosnak tartja, mivel azonban ezen ügy országos érdekekkel bír, indítványozza, hogy a közgyűlés intezzen felterjesztést a vallás- és közoktatásügyi ministerhez, hogy a honalapító sirjának helye tisztába hoztatván, Árpád emléke iránt a tárgyalásokat idejekorán megindítsa és jelentse ki a közgyűlés, hogy a szobor vagy emlékmű költségeihez annak idején teljes erejével hozzá fog járulni.

A közgyűlés a tanács előterjesztését elfogadja.

Viola Imre tanácsnok előadja a tanács előterjesztését Szőke György felebbezésére, egy-

fogatú bérkocsi engedélyezése tárgyában hozott elutasító tanácsi határozat ellen.

Terstyánszky Kálmán a concessió megadása mellett van. A főváros közönségének az érdeke az, hogy minél több bérkocsi álljon rendelkezésére. A mostani bérkocsikok zsarolják a közönséget; ha több bérkocsi van, nem lesz annyira kitéve a zsarolásnak, több a szempontból nem fogadja el a tanács előterjesztését, hanem helyt adna a felfolyó panaszoknak.

Lipták Béla bizottsági tanács javaslatát nem fogadja el. A mozgó kocsik intézményét helyesnek és megvalósítandónak tartja. Különösen esős időben nagy hasznát venné ezeknek a mozgó bérkocsiknak a közönség. A tanács azt mondja, hogy forgalmi zavart okoznának. Azt hiszi, hogy a megadást nem fognak okozni. De ha okoznának, még akkor is szívesebben látja ezt a kocsik okozta forgalmi zavart, mint a szép párttal bíró kihalt utcákat. Miután a folyamodó nem akar kizárólagos concessziót, a kérés teljesítése mellett van.

Elnök azon felvilágosító megjegyzést teszi, hogy a folyamodó kizárólagos concessziót kér. Csikóczy Béla br. a kapott felvilágosítás után hozzájárul a tanács javaslatához azzal, hogy a tanács utasítsassék, hogy a folyamodóval tárgyalást folytasson arra nézve, ha a folyamodó hajlandó vállalatának létesítésére kizárólagosság nélkül.

Máttyus Arisztid szintén nem hiszi, hogy ezek a mozgó kocsik a forgalmat megakadályoznák. De azt hiszi, hogy ha a tanács akarná, akkor sem engedhetné meg a mozgó kocsikat, mert ezt a szabályrendelet tilja. Első sorban tehát azt kellene tenni, hogy a szabályrendelet megfelelő módon megváltoztassák, de már ez esetre is kijelenti, hogy ő még akkor sem engedné meg, hogy valaki kizárólagos joggal ily vállalatot életbeléptessen.

Csepreghy Jánosnak a mozgó bérkocsik eszméje tetszik, de a kizárólagos jog ellen tiltakozik. Legokosabb volna, hogyha a bérkocsi társulat venné kezébe a kérdést és megoldaná azt olyképen, hogy a bérkocsi-tulajdonosok érdekeinek megfelelő legyen.

Elnök szavazásra bocsátván a kérdést, a közgyűlés hozzájárul a tanács előterjesztéséhez, vagyis folyamodót kérésével elutasítja.

Viola Imre tanácsnok előadja a tanács előterjesztését a ker. betegsegélyező pénztár felebbezésére a pénztár berendezésére előlegezett 8000 forint előleg elengedése kérdésében. (Elfogadtatik.)

Előadja a tanács előterjesztését a budapesti önkéntes mentő-egyesület felebbezésére, bérkocsi-állomásnak a Markó-utczába leendő áthelyezését elrendelő tanácsi határozat ellen.

Rácz Károly dr. nem fogadja el a tanács előterjesztését és helyet ad a felebbezésnek. Ismeri az ottani viszonyokat és tudja, hogy ott két iskola van és a kitóduló gyermekek testi épségét folyton veszélyeztetik az ott állomásozó bérkocsik. El lehet helyezni azokat a kocsikat más állomásokra, például a váczi körútnak a tulsó oldalára.

Dezsényi József szintén ismeri az ottani viszonyokat és éppen azért a felebbezés elutasítása mellett van. A bérkocsi-állomásra ott szükség van és vele is megtörtént nem egyszer, hogy igénybe kellett vennie az ott állomásozó kocsikat.

Mezey Péter a felebbezés elutasítását helyesnek tartja, mert a gyermekeket nem annyira a komfortáblí lovaktól, mint inkább a mentők kocsijától kell féltetni.

Ullman Pál veszélyesnek tartja az iskolás gyermekek testi épségére a bérkocsikat és ezért elhelyezésük érdekében emel szót. Legjobb volna a sólyom-utczába helyezni egészen ezt a bérkocsi-állomást.

Heltai Ferencz úgy gondolja megoldhatónak a kérdést, ha a Markó-utczában állomásozó négy kocsit beosztatnék a szomszédos bérkocsi állomáshelyekre.

Báthory Nándor felemlíti, hogy a Markó-utczai két iskola igazgatói már régóta kérvényezik a bérkocsi-állomás elhelyezését. Kérik pedig növendékeik érdekében. Már ezért is el kellene tenni onnan az állomást.

Elnök szavazásra bocsátván a kérdést, a